

**Kambodža, erityisesti Sam Rainsy -puolueen tapaus**

**Euroopan parlamentin päätöslauselma 21. lokakuuta 2010 Kambodžasta ja erityisesti Sam Rainsyn tapauksesta**

*Euroopan parlamentti, joka*

- ottaa huomioon 13. tammikuuta 2005 nais- ja lapsikaupasta Kambodžassa antamansa päätöslauselman<sup>1</sup>, 10. maaliskuuta 2005 Kambodžasta antamansa päätöslauselman<sup>2</sup>, 1. joulukuuta 2005 ihmisoikeustilanteesta Kambodžassa, Laosissa ja Vietnamissa antamansa päätöslauselman<sup>3</sup>, 19. tammikuuta 2006 poliittisista rankaisutoimista Kambodžassa antamansa päätöslauselman<sup>4</sup> ja 15. maaliskuuta 2007 Kambodžasta antamansa päätöslauselman<sup>5</sup>,
- ottaa huomioon Euroopan yhteisön ja Kamputsean yhteistyösopimuksen vuodelta 1997<sup>6</sup> ja erityisesti sen 1 artiklan (ihmisoikeuksien kunnioittaminen), 19 artiklan (sopimuksen keskeyttäminen, jos jompikumpi osapuolista rikkoo 1 artiklaa) ja 19 artiklaa koskevan liitteen I,
- ottaa huomioon YK:n vuonna 1998 antaman julistuksen ihmisoikeuksien puolustajista,
- ottaa huomioon ihmisoikeuksien puolustajia koskevat EU:n suuntaviivat, jotka neuvosto hyväksyi 14. kesäkuuta 2004 ja päivitti vuonna 2008,
- ottaa huomioon taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä kansalaisyhteiskunta- ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen,
- ottaa huomioon 17. kesäkuuta 2010 annetun Kambodžan ihmisoikeustilannetta seuraavan Yhdistyneiden kansakuntien erityistarkkailijan raportin, jossa pahoitellaan ulkopuolisten tahojen puuttumista tuomioistuimen työhön<sup>7</sup>,
- ottaa huomioon parlamenttienvälisen liiton parlamentin jäsenten ihmisoikeuksista vastaavan komitean 12.–15. heinäkuuta 2010 järjestetyssä kokouksessa tekemän päätöksen,
- ottaa huomioon parlamenttienvälisen liiton yleishallintoneuvoston 6. lokakuuta 2010

---

<sup>1</sup> Hyväksytyt tekstit, P6\_TA(2005)0012.

<sup>2</sup> Hyväksytyt tekstit, P6\_TA(2005)0081.

<sup>3</sup> Hyväksytyt tekstit, P6\_TA(2005)0462.

<sup>4</sup> Hyväksytyt tekstit, P6\_TA(2006)0032.

<sup>5</sup> Hyväksytyt tekstit, P6\_TA(2007)0085.

<sup>6</sup> EYVL L 269, 19.10.1999, s. 18.

<sup>7</sup> [http://www.un.org.kh/index.php?option=com\\_content&view=article&id=330:united-nations-special-rapporteur-on-the-situation-of-human-rights-in-cambodia-statement&catid=44:un-speeches-and-statements&Itemid=77](http://www.un.org.kh/index.php?option=com_content&view=article&id=330:united-nations-special-rapporteur-on-the-situation-of-human-rights-in-cambodia-statement&catid=44:un-speeches-and-statements&Itemid=77)

hyväksymän päätöslauselman,

- ottaa huomioon työjärjestyksen 122 artiklan 5 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että huolestuttava autoritaarinen suuntaus on ollut havaittavissa Kambodžassa viime vuosien aikana; toteaa, että se ilmenee ihmisoikeustilanteen heikkenemisenä, perusvapauksien tukahduttamisena, raakana maananastuksena, joka vaikuttaa pääasiallisesti köyhiin, kaikenlaisen kritiikin ja vastalauseiden kieltämisenä, parlamentaarisen opposition ja kansalaisyhteiskunnan toimijoiden vainoamisena, tuomioistuimen vallan käyttämisenä poliittisten tarkoituksien saavuttamiseksi ja ajautumisena yksipuoluejärjestelmään,
- B. ottaa huomioon, että Kambodžan parlamentin jäsen ja maan toiseksi suurimman poliittisen puolueen johtaja Sam Rainsy on ollut maan autoritaarisen hallitsevan puolueen ja Kambodžan hallituksen vainon kohteena,
- C. ottaa huomioon, että Phnom Penhin aluetuomioistuin tuomitsi 23. syyskuuta 2010 oppositiojohtaja Sam Rainsyn poissaolevana kymmenen vuoden vankeuteen syytettynä harhaanjohtamisesta ja julkisten asiakirjojen väärentämisestä; ottaa huomioon, että hänen tuomitsemisensa perustui kansalaistottelemattomuudeksi luettavaan tekoon, sillä hän poisti kuusi tilapäistä rajapylvästä Vietnamin ja Kambodžan väliseltä rajalta, josta maat edelleen kiistelevät; ottaa huomioon, että teon tarkoituksena oli tukea kyläläisiä, jotka väittivät olevansa maananastuksen uhreja, sillä heidän mukaansa vietnamilaiset olivat laittomasti siirtäneet rajapylväitä Kambodžan alueen puolelle kyläläisten riisipelloille eivätkä heidän viranomaisille tekemänsä valitukset olleet tuottaneet tulosta,
- D. ottaa huomioon, että Phnom Penhin vetoomustuomioistuin päätti 13. lokakuuta 2010 pitää voimassa Svay Riengin hallinto-oikeuden Sam Rainsylle 27. tammikuuta 2010 poissaolevana langetettaman kahden vuoden tuomion, joka liittyi vastalauseena vietnamilaisten väitetylle tunkeutumiselle Kambodžan alueelle järjestettyyn protestiin, mutta päätti vapauttaa kaksi Sam Rainsyn kanssa samanaikaisesti tuomittua kyläläistä sen jälkeen, kun nämä olivat olleet vangittuina yhdeksän kuukautta ja 20 päivää,
- E. ottaa huomioon, että Kambodžan hallitsevan puolueen strategia on käyttää poliittisesti alistettua tuomioistuinta tukahduttaakseen kaiken hallituksenvastaisen kritiikin,
- F. ottaa huomioon, että Kambodžassa on hälyttävä määrä ihmisiä pidätettynä, mikä johtuu erilaisista rikostuomioistuinjärjestelmän toiminnan puutteista, eikä oikeusistuimen riippumattomuudesta tai puolueettomuudesta ole edelleenkään takeita,
- G. ottaa huomioon, että ihmisoikeusalan kansalaisjärjestöjen arvioiden mukaan hallitus on käyttänyt tuomioistuimia vaientaakseen kritiikin, jota sen maananastusta, korruptiota ja rajakiistoja koskevat vastaukset ovat herättäneet,
- H. ottaa huomioon, että Takeon hallinto-oikeus määräsi 30. elokuuta 2010 Licadho-kansalaisjärjestön henkilöstöön kuuluvalla Leang Sokchoeunille kahden vuoden vankeustuomion sillä perusteella, että tämä oli väitteiden mukaan jakanut hallituksenvastaisia lentolehtisiä tammikuussa 2010; toteaa kuitenkin, että oikeudenkäyntiin liittyi vakavia menettelyvirheitä,

- I. ottaa huomioon, että oppositiota edustava parlamentin jäsen Mu Sochua on tuomittu pääministerin halventamisesta,
- J. ottaa huomioon, että toimittaja Hang Chakra pidätettiin yhdeksäksi kuukaudeksi sen jälkeen, kun hän oli paljastanut korruptiotapauksen varapresidentti Sok Anin lähipiirissä,
- K. ottaa huomioon, että Sam Rainsy erotettiin vuonna 1995 kansalliskokouksen edustajainhuoneesta perustuslain vastaisesti, mutta hän onnistui saamaan parlamenttipaikkansa takaisin seuraavissa vaaleissa; ottaa huomioon, että hän on onnistunut välttämään useat murhayritykset, kuten hengenvaarallisen granaatti-iskun vuonna 1997, mutta arviolta 80 Rainsyn kannattajaa on murhattu,
- L. ottaa huomioon, että hallitseva puolue riisti häneltä parlamentaarisen koskemattomuuden kolmesti kyseenalaisin perustein, jotta hänelle voitiin määrätä vankeusrangaistus,
- M. ottaa huomioon, että EU on Kambodžan suurin yksittäinen tuen antaja,
1. tuomitsee kaikki opposition ja kansalaisjärjestöjen edustajille poliittisin perustein määrätyt tuomiot ja erityisesti Sam Rainsylle 23. syyskuuta 2010, 13. lokakuuta 2010 ja 27. tammikuuta 2010 annetut tuomiot, Leang Sokchoeunille 30. elokuuta 2010 annetun tuomion sekä Mu Sochualle ja toimittaja Hang Chakralle annetut tuomiot;
  2. muistuttaa Kambodžan hallitusta siitä, että sen on täytettävä demokraattisia periaatteita ja perustavia ihmisoikeuksia koskevat velvoitteensa ja sitoumuksensa, jotka kuuluvat keskeisesti edellä mainittuun yhteistyösopimukseen, sellaisina kuin ne on määriteltty kyseisen sopimuksen 1 artiklassa;
  3. kehottaa Kambodžan viranomaisia varmistamaan, että parhaillaan valmisteilla olevalla kansalaisjärjestöjä koskevalla lailla ei rajoiteta Kambodžan kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden toimintaa mielivaltaiseen tulkintaan perustuen ja että sitä ei sovelleta siten, että se saattaa kansalaisyhteiskunnan ja opposition epäedulliseen asemaan;
  4. kehottaa kaikkia poliittisia vaikuttajia vaalimaan hyviä naapuruussuhteita edistäviä menettelytapoja alueella ja politiikkaa, jolla tuetaan etnisten ja kulttuuristen ryhmien sovinnon aikaansaamista Kambodžassa;
  5. panee merkille, että YK:n erityistarkkailija on kiinnittänyt huomiota Kambodžan hallituksen saavuttamaan edistykseen ja sen toteuttamiin toimiin, ja toivoo näkevänsä sellaisia käytännön toimia, joilla saadaan aikaan huomattavaa ja kestävä parannusta ihmisoikeustilanteeseen ja oikeusistuimien riippumattomuuteen;
  6. kehottaa Kambodžan viranomaisia
    - sitoutumaan sellaisten poliittisten ja institutionaalisten uudistusten toteuttamiseen, joiden avulla rakennetaan oikeusvaltion periaatteiden mukaisesti hallittu demokraattinen valtio, joka rakentuu perusoikeuksien kunnioittamiselle,
    - osoittamaan, että niillä on tahtoa torjua tehokkaasti laajalle levinnyttä

korruptiota, metsien laajaa hävittämistä, joka pakottaa ihmiset siirtymään pois kotiseudultaan, seksiturismia, kieltäytyä nykyisestä rankaisemattomuuskulttuurista ja saattaa oikeuden eteen kaikki tällaiseen toimintaan sekaantuneet henkilöt,

- takaamaan oikeuden ilmaista vapaasti ja oikeudenmukaisesti poliittisia mielipiteitä ilman pelottelua ja häirintää,
  - laatimaan toimintaohjelman ja aikataulun erityistarkkailijan raportissa annettujen suositusten täytäntöönpanemiseksi;
7. on erittäin huolissaan oppositiojohtajaa Sam Rainsya vastaan nostetuista syytteistä ja tälle langetetusta 12 vuoden vankeustuomiosta, jotka määrättiin eleestä, jota se pitää symbolisena ja puhtaasti poliittisena;
  8. on erittäin huolestunut siitä, että jos päätös pidetään voimassa, se estää Sam Rainsyän osallistumasta vuoden 2013 parlamenttivaaleihin ja sillä on vaikutuksia, jotka ulottuvat vielä Sam Rainsyn tapausta pidemmälle, koska sillä saattaa olla vaikutusta oppositioon kokonaisuudessaan, etenkin siksi, että useiden avoimesti mielipiteensä ilmaisneiden opposition jäsenten syytteenpano on jo kaventanut poliittista liikkumatilaa, ja näin ollen se vahingoittaisi Kambodžan demokratisoitumiskehitystä;
  9. kehottaa sen vuoksi viranomaisia selvittämään keinoja nykyisten ongelmien ratkaisemiseksi poliittisen vuoropuhelun avulla ja antamaan Sam Rainsylle luvan jatkaa parlamentaarista toimintaansa mahdollisimman pian;
  10. kehottaa Kambodžan viranomaisia ottamaan huomioon Kambodžan ihmisoikeustilannetta seuraavan Yhdistyneiden kansakuntien erityistarkkailijan suositukset; kehottaa Kambodžan parlamenttia keskustelemaan raportista parlamentissa ja ryhtymään tarvittaviin toimiin, jotta edellä mainittujen suositusten täytäntöönpano taataan;
  11. kehottaa Euroopan unionia ryhtymään toimiin, joiden avulla varmistetaan, että perusvapauksia, sellaisena kuin ne on vahvistettu edellä mainitun yhteistyösopimuksen 1 artiklassa, kunnioitetaan ja että kansalaisvapauksien loukkaamisesta koituu seurauksia; kehottaa Euroopan unionia myös asettamaan rahoitustuen jatkamisen ehdoksi, että Kambodžan ihmisoikeustilanne paranee;
  12. kehottaa ottamaan käyttöön EU:n tukeman ja YK:n koordinoiman humanitaarisen pelastussuunnitelman, jonka avulla tuetaan kambodžalaisia, joita kriisi on koetellut ankarimmin, etenkin niitä, jotka työskentelevät tekstiili- ja rakennusteollisuuden alalla ja ovat menettäneet työpaikkansa;
  13. kehottaa suhteista Kaakkois-Aasian maihin vastaavaa valtuuskuntaa, Kaakkois-Aasian maiden liittoa (ASEAN) ja ulkoasiainvaliokuntaa seuraamaan kehitystä;
  14. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, ASEANin ja ASEMIn jäsenvaltioiden hallituksille, ASEMIn sihteeristölle, YK:n pääsihteerille, YK:n

ihmisoikeusvaltuutetulle ja Kambodžan kuningaskunnan hallitukselle ja kansalliskokoukselle.